

Број: 1284

Датум: 13.05.2016. године

АНАЛИЗА РАДА И КОРИШЋЕЊА ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА ЗА 2015. ГОДИНУ

ОРГАНИЗАЦИЈА И РАД ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ НА НИВОУ ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА

1.1. Организациона структура

На територији Браничевског округа здравствена заштита становништва се обезбеђује на примарном нивоу организације здравствене службе, односно у домовима здравља, као и на секундарном нивоу, у општим болницама. Примарни ниво, односно први професионални ниво здравствене заштите подразумева заштиту првог контакта, место где се пружа медицинска заштита (дијагноза, лечење и рехабилитација), као и низ активности које се односе на унапређење и очувања здравља и спречавања обољења.

На територији Браничевског округа примарни ниво заштите у 2015. години обезбеђивали су самостални домови здравља: Велико Градиште, Голубац, Жабари, Жагубица, Кучево, Мало Црниће, Петровац, Пожаревац и Огранак Костолац ДЗ Пожаревац.

1.2. Показатељи функционисања примарне здравствене заштите на територији Браничевског округа

Основни показатељи функционисања примарне здравствене заштите су: покривеност и обезбеђеност популације здравственом заштитом, коршћење примарне здравствене заштите, оптерећеност кадра у примарној здравственој заштити као и показатељи садржаја рада, квалитета и ефикасности.

1.2.1. Покривеност и обезбеђеност популације

Просечна удаљеност институција примарне здравствене заштите од корисника на територији Браничевског округа креће се око 10 км, док је проценат популације за коју је обезбеђена ПЗЗ одговара укупном броју становника за територију округа (према Процени броја становника РЗС Србије на дан 30.06.2014. године, 177217 становника).

Од укупног броја запослених радника на неодређено време на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, на дан 31.12.2015. године, њих 78,12% су здравствени радници и сарадници а 21,88% су административни и технички радници, што није у складу са новим Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама, где је дефинисан удео немедицинских радника у примарној здравственој заштити до 15,0% (табела 1).

Табела 1. Запослени на неодређено време у домовима здравља Браничевског округа у 2015. години (укупан кадар у здравственим установама)

Дом здравља	ВИСОКА СТРУЧНА СПРЕМА							Виша стручна спрема	Средња стручна спрема	Стом. сестра/техничар	Немед. радници	УКУПНО
	ЛЕКАРИ			Стомато.	Фарм./Биохем.	Здрав. сарад.	УКУПНО					
	Свега	Опште медицине	Спец.									
В. Градиште	24	9	15	3			27	7	42	4	22	102
Голубац	11	3	8	2			13	4	29	3	18	67
Жабари	13	9	4	2	1		16	1	30	2	20	69
Жагубица	19	8	11	1		1	21	9	46	3	21	100
Кучево	19	11	8	2		2	23	4	42	2	21	92
М. Црниће	12	10	2	3			15	1	29	4	15	64
Петровац	26	19	7	6		2	34	5	42	5	27	113
Пожаревац	87	37	50	21		8	116	31	212	24	93	476
Свега	211	106	105	40	1	13	265	62	472	47	237	1083

Од укупног броја здравствених радника и сарадника (846) који су запослени на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, њих 31,32% су са високом стручном спремом а 68,68% са вишом и средњом стручном спремом (табела 1.).

1.2.2. Коришћење примарне здравствене заштите

Коришћење примарне здравствене заштите на територији Браничевског округа посматрано је кроз: број прегледа/посета на једног становника/корисника, стопу коришћења и процента од укупне популације која има бар једну посету ПЗЗ годишње.

Посматрајући рад и посете по службама у 2015. години, свих домова здравља Браничевског округа, анализа је показала да:

У оквиру *службе за здравствену заштиту предшколске деце* на нивоу Браничевског округа, у 2015. години, код лекара ван саветовалишта остварено је у просеку 8,1 посета на једно предшколско дете, а у саветовалишту је било 1,5 посета по једном детету док је код осталих медицинских радника било у просеку 2,3 посете по једном детету.

У *служби за здравствену заштиту школске деце* на нивоу Браничевског округа, у 2015. години било је у просеку 5,2 посете код лекара по једном школском детету и 1,1 посета код осталих медицинских радника.

У *служби за здравствену заштиту жена* на нивоу Браничевског округа, у 2015. години било је у просеку 0,40 посета код лекара ван саветовалишта и просечно 9,4 посета лекару у саветовалишту за труднице, док је просечан број посета осталим медицинским радницима био 0,27 посета на једну жену.

У *служби здравствене заштите одраслих* на нивоу Браничевског округа, у 2015. години реализовано је код лекара у просеку 4,4 посета по једном одраслом кориснику а код осталих медицинских радника 3,1 посете по једном кориснику.

У *служби здравствене заштите радника* на нивоу Браничевског округа, у 2015. години остварено је код лекара у просеку 4,9 посета по једном запосленом/кориснику а код осталих медицинских радника 3,8 посета по једном запосленом/кориснику.

У служби стоматолошке здравствене заштите на нивоу Браничевског округа, у току 2015. године било је у просеку 0,52 посете стоматологу по једном становнику/кориснику, реализовано 0,10 пломбирања зуба по једном становнику и извађено је 0,08 зуба на једног корисника, док је протетских радова урађено 7,88 на 1000 одраслих становника.

Табела 2. Посете по службама остварене у оквиру домова здравља Браничевског округа 2015. године

Дом здравља	ПОСЕТЕ											УКУПНО
	зз предшколске деце		зз школске деце		зз жена		зз одраслих		зз радника		Стоматол. зз	
	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	Стоматол. ординација	
В. Градиште	9373	3162	12428	1370	4289	1436	74877	86871	0	0	9890	203696
Голубац	3398	934	4623	1492	2069	500	46552	21222	0	0	5950	86740
Жабари	3925	1133	4317	913	2228	141	44262	35798	0	0	1286	94003
Жагубица	4157	833	6471	1609	4612	226	54688	38758	0	0	3959	115313
Кучево	5532	819	10655	1445	4110	2586	77177	52135	0	0	4792	159251
М. Црниће	3012	576	3151	354	1411	985	47478	29770	0	0	7832	94569
Петровац	11901	4252	14348	2845	6516	6353	70631	25787	18957	6577	15219	183386
Пожаревац	49011	9633	53030	11038	20202	8244	147350	102388	106521	83774	43962	635153
СВЕГА	90309	21342	109023	21066	45437	20471	563015	392729	125478	90351	92890	1572111

Стопа коришћења примарне здравствене заштите, посматрана је као збир свих посета службама примарне здравствене заштите (посете лекару, саветовалишту, осталим медицинским радницима и стоматолошкој служби) (табела 2.), у односу на укупан број становника. На основу такве анализе показало се да је на територији Браничевског округа сваки становник у 2015. години, у просеку, имао 8,9 посета службама примарне здравствене заштите на годишњем нивоу.

Процент од укупне популације која има бар једну посету примарној здравственој заштити посматран је као однос између укупног броја свих првих посета (збир куративних и превентивних прегледа) и броја становника. На основу таквог израчунавања показало се да у Браничевском округу у 2015. години посматрани показатељ ($403786 / 177217 * 100$) износи 227,8%.

1.2.3. Оптерећеност кадра у примарној здравственој заштити

Оптерећеност кадра у примарној здравственој заштити на територији Браничевског округа у 2015. години, анализиран је кроз укупан број посета по једном лекару, као и броја становника по једном лекару у примарној здравственој заштити.

Оптерећеност медицинских радника свих домова здравља Браничевског округа по службама у 2015. години приказана је у табели 3.

Табела 3. Оптерећеност медицинских радника примарне здравствене заштите по службама на територији Браничевског округа у 2015.години

Редни број	СЛУЖБА	Посматрани период	Просечан број посета код лекара*	% од дефинисаних мера извршења	Просечан број посета код осталих мед.радника
1.	Здрав. заштита предшколске деце	годишње	3762,9	59,73 (6300)	561,6
		дневно	17,9		2,7
		у једном сату	2,6		0,4
2.	Здрав. заштита школске деце	годишње	5451,2	86,53 (6300)	679,5
		дневно	26,0		3,2
		у једном сату	3,7		0,5
3.	Здрав. заштита жена	годишње	2839,8	45,08 (6300)	682,4
		дневно	13,5		3,2
		у једном сату	1,9		0,5
4.	Здрав. заштита одраслих	годишње	6546,7	89,07 (7350)	2194,0
		дневно	31,2		10,4
		у једном сату	4,5		1,5
5.	Здрав. заштита радника	годишње	6971,0	94,84 (7350)	2101,2
		дневно	33,2		10,0
		у једном сату	4,7		1,4
6.	Стоматолошка здравствена заштита	годишње	2322,3	94,40 (2460)	
		дневно	11,1		
		у једном сату	1,6		

* Просечан број посета код лекара односи се на посете код лекара укупно, односно збир куративних и превентивних прегледа.

Према приказаним подацима може се рећи да је оптерећеност здравствених радника на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, пре свега лекара била највећа, као и претходне године, у служби здравствене заштите радника са 6971 прегледа годишње, односно 33,2 прегледа дневно или 4,7 прегледа у једном сату. Највећа оптерећеност осталих медицинских радника посматраног округа била је у службама здравствене заштите одраслих са по 2194 посета годишње, односно 10,4 посета дневно или 1,5 посете у једном сату.

Према Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе („Службени гласник РС” број 43/2006, 112/2009, 50/2010, 79/2011, 10/2012, 119/2012 и 22/2013), којим су дефинисане мере извршења у примарној здравственој делатности, подаци из Табеле 3. показују да су извршења лекара примарне здравствене заштите на територији

Браничевског округа на годишњем нивоу, у већини служби нешто нижа од дефинисаних норми (табела 3.).

Број становника по једном лекару у примарној здравственој заштити посматран је као однос укупног броја становника и броја лекара запослених на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу. На основу тако урађене анализе показало се да у Браничевском округу у просеку на једног лекара запосленог у примарној здравственој заштити долази око 840 становника ($177217/211=840$).

1.2.4. Рад службе лабораторијске дијагностике и хитне медицинске помоћи

У оквиру службе лабораторијске дијагностике домова здравља Браничевског округа који су рад поменуте слижбе приказали на нивоу ПЗЗ (ДЗ Велико Градиште, ДЗ Голубац, ДЗ Жабари, ДЗ Жагубица, ДЗ Кучево, ДЗ Мало Црниће, ДЗ Пожаревац и Огранак Костолац ДЗ Пожаревац), у 2015. години посматран је укупан број остварених услуга.

Према годишњем извештају о извршењу Плана рада за 2015. годину, службе лабораторијске дијагностике на нивоу примарне здравствене заштите Браничевског округа, укупан број остварених услуга износио је 1.109.183 (Заједничке опште лабораторијске услуге 133879, Опште хематолошке анализе крви 150621, Хематолошке анализе коагулације у крви, односно плазми 38940, Биохемијске анализе у крви 11882, Биохемијске анализе у серуму 531467, Биохемијске анализе у урину 239725, Биохемијске анализе у фецесу 2566 и Микробиолошке анализе у области паразитологије 103), што представља успешно укупно извршење у односу на планиране вредности (115,57%).

Услуге лабораторијске дијагностике за амбулантне пацијенте ДЗ Петровац су приказане у табели која се односи на ниво секундарне здравствене заштите, заједно са услугама за стационарне пацијенте, јер је ова служба организационо смештена на секундарни ниво.

Остварени обим услуга по осигураном лицу (коришћење) на нивоу округа, без ДЗ Петровац, код лабораторијских услуга износи 6,9 услуга.

У 2015. години на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, услуге лабораторије користило је укупно 89730 осигураника, што је за 17,9% мање у односу на претходну годину.

У оквиру служби Хитне медицинске помоћи на територији Браничевског округа у 2015. години, реализовано је укупно 95524 услуга, од којих су 45938 прегледи лекара (на терену 7645, први прегледи деце ради лечења 8322 и први прегледи одраслих ради лечења 29971) и 49586 дијагностичко терапијских услуга.

У поређењу са претходном годином, у оквиру посматране службе, укупан број остварених лекарских прегледа је мањи за 2,5%; а дијагностичко терапијских услуга мање за 7,9%.

На територији Браничевског округа у 2015. години, у оквиру санитетског превоза пређено је укупно 685537 километара (без медицинске пратње 529354 км и са медицинском пратњом 156183 км), што је у поређењу са претходном годином мање за 4,0%.

ЗАКЉУЧАК

1. Од укупног броја запослених радника на неодређено време, на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, на дан 31.12.2015. године, било је 78,12% здравствених радника и сарадника а 21,88% административних и техничких радника, што није у складу са Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама, којим је дефинисан удео немедицинских радника у примарној здравственој заштити до 15,0%.

2. У Браничевском округу на једног лекара примарне здравствене заштите долази око 840 становника.

3. У току 2015. године у просеку, сваки становник Браничевског округа имао је око 9 посета службама примарне здравствене заштите. Процент лица, од укупне популације, који су имали бар једну посету примарној здравственој заштити у 2015. години за Браничевски округ износи 227,8%.

4. На нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, у току 2015. године, највећа оптерећеност лекара била је у служби здравствене заштите радника а највећа оптерећеност осталих медицинских радника била је у служби здравствене заштите одраслог становништва.

5. На основу броја извршених лабораторијских услуга, остварени обим услуга по осигураном лицу (коришћење) за ниво Браничевског округа, без ДЗ Петровац, у 2015. години, износи 6,9 лабораторијских услуга.

6. На основу броја првих прегледа остварених у служби хитне медицинске помоћи на нивоу Браничевског округа у 2015. години ($45938/177217 \cdot 1000 = 259$), може се рећи да је услуге хитне медицинске помоћи користило око 260 лица на 1000 становника.

Аналізу сачинила:
др Цвија Стојановић
специјалиста социјалне медицине

Центар за промоцију здравља,
анализу, планирање, организацију
здравствене заштите, информатику
и биостатистику у здравству

Помоћник директора
Прим. др Сузана Петровић

Завод за јавно здравље Пожаревац
В.Д. Директор
др Ана Јовановић